

DE KORHAAN

VOGELWERKGROEP HET GOOI EN OMSTREKEN

DE KORHAAN

verenigingsorgaan van de vogelwerkgroep het gooi e.o

verschijnt 5x per jaar

Redactie : Wim Duurland
Pieter Schut
Ruud Willemstein

Redactie adres : Menno Simonszhof 84, 1216 LM Hilversum

Verzending en ledenadministratie : Bep Dwars-van Achterbergh,
Prinsenstraat 15, 1211 LS Hilversum
tel. 035-233973

Illustraties :

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen voor plaatsing te weigeren.

De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

INLEVEREN COPY : UITERLIJK 1 DECEMBER

INHOUDSOPGAVE

pag.	91 - 92	Programma
	93 - 94	Bestuursmededelingen
	95 - 97	Notulen vergadering subgr. Avifauna
	98 - 9	Welke vogels komen er in de tuin?
	99 - 101	Telpost Corversbos
	101 - 103	Steltlopers in november 1989 en 1990
	104	Een ochtend vogeltrek tellen in het Corversbos
	105	Ongewoon futen-ei
	106	Vogels op je vakantie-adres
	107 - 109	Inventariseren met de cassetterecorder
	110	Achtste Noordhollandse Vogeldag
	110 - 111	Eten Eksters inderdaad wijngaardslakken in het Gooi?
	111 - 114	Ontvangen literatuur
	114 - 116	Veldwaarnemingen

Met de bedoeling de Milieuklachtentelefoon van de provincie Noord-Holland zoveel mogelijk onder de aandacht van het publiek te brengen is een poster ontwikkeld. Verzocht wordt om indien mogelijk de poster op te hangen op een zichtbare plek voor het publiek.

Indien U behoefte heeft aan meer posters of folders kunt U die bestellen bij de Milieuklachtentelefoon. Telefoonnummer 023-310200.

PROGRAMMA

- Dinsdag 8 okt.   Werk/kontaktavond in de Godelindeschool.
Deze avond gaan we gegevens uit het archief noteren om daarmee snel op actuele gebeurtenissen te kunnen reageren.
- Zaterdag 19 Okt.   Ochtend-wandelexcursie Pluismeer/De Stulp.
We verzamelen om 7.00 uur op de parkeerplaats van de midgetgolfbaan in de Lage Vuursche.
De excursie staat onder leiding van Adri Vermeule.
- Donderdag 24 okt.   Vanavond zal de heer Jan Doevedans uit Groningen een lezing houden over de Kerkuil. Zoals U wellicht weet is de Vogelwerkgroep sinds enige maanden bezig met de bescherming van deze vogel. Zie ook het artikel elders in deze Korhaan. De heer Doevedans is al vele jaren bezig met de Kerkuil. Hij ringt ongeveer 50 tot 100 Kerkuilen per jaar over het gehele land verspreid. Doordat hij van Noord-Brabant naar Groningen is verhuisd kan hij de verschillen aangeven tussen deze twee gebieden voor de Kerkuil. Ook zal hij vertellen wat het ringen van nestjongen en oude vogels inhoudt. Aan bod komen ook reacties van mensen, nestkasten en natuurlijke nestgelegenheid. De lezing begint om 20.00 uur in de Goede Herderkerk aan de Simon Stevinweg, hoek Lieven de Keylaan te Hilversum.
- Zondag 3 nov.   Auto-dagexcursie Flevopolder.
We verzamelen om 7.00 uur op het Oosterspoorplein te Hilversum of om 7.30 uur bij het Muiderzand.
Excursieleiders zijn Frank v.d. Weijer, Rick van den Akker Jelle Harder e.a.
Laarzen, brood en koffie meenemen.
- Dinsdag 12 nov.   Werk/kontaktavond in de Godelindeschool
Dezelfde activiteit als op 8 oktober.
- Zaterdag 16 nov.   Ochtend-wandelexcursie Egelshoek.
We verzamelen op de parkeerplaats tegenover het vliegveld Hilversum om 8.00 uur.
Deze excursie is onder leiding van Fred van Klaveren en Yolande Bosman.
- Donderdag 28 nov.   In tegenstelling tot wat U gewend bent is de lezing voor vanavond nog onder voorbehoud.
Als alles goed gaat zal de heer Fred van Olphen uit Den Haag vanavond dia's laten zien over het dierenleven op South Georgia en de Zuidpool. Kunt U vast al wennen aan de (strengere??) winter die er dan aan zit te komen.
De heer van Olphen is vier weken op South Georgia en één week aan de Zuidpool geweest. Van de pinguïns komen aan bod

o.a. de Konings-, Genth-, Adélie-, Keelband- en de Macaroni-pinguin. Ook Albatrossen en stormvogels komen langszweven. Van de zoogdieren kunt U dia's verwachten van zeeolifanten en robben. De dia's van de fraaie landschappen zullen U een beeld kunnen geven van de schoonheid van het gebied. Om 20.00 uur beginnen wij in de Goede Herderkerk aan de Simon Stevinweg, hoek Lieven de Keylaan te Hilversum.

- Zondag 1 dec. Ochtend-wandelexcursie door het Naarderbos onder leiding van Willem Kraak.
Om 9.00 uur verzamelen op het Oosterspoorplein in Hilversum.
- Dinsdag 10 dec. Werk/kontaktavond in de Godelindeschool.
Dezelfde activiteit als op 8 oktober.
- Zaterdag 14 dec. Ochtendexcursie Arkemheense polder.
Dit is een gecombineerde auto- en wandelexcursie.
We verzamelen om 9.00 uur op het Oosterspoorplein in Hilversum.
Excursieleiders zijn Rob Kole, Maarten Klomps en Joke van Velsen.
- Zondag 5 jan. Ochtend-wandelexcursie Bergse Pad - Dammerkade.
We verzamelen om 9.00 uur op de parkeerplaats bij de R.K. kerk in Ankeveen.
Deze excursie is onder leiding van Karel Brink en Frank v.d.Weijer.
Laarzen en eventueel brood en drinken meenemen
- Dinsdag 14 jan.'92 Werk/kontaktavond in de Godelindeschool.
DEzelfde activiteit als op 8 oktober.
- Dinsdag 11 febr, Werk/kontaktavond in de Godelindeschool. Op deze avond gaan we waarnemingskaarten in het archief insteken.

Om alvast te noteren:

Volgend jaar is het voorjaarsweekend naar Terschelling op 3-4 en 5 april en het najaarsweekend op 2-3 en 4 oktober!

DEELNEMERS AAN DE EXCURSIES WORDT DRINGEND VERZOCHT OM BIJ ALLE EXCURSIES VOOR DE AANGEGEVEN TIJD AANWEZIG TE ZIJN, ZODAT OP TIJD VERTROKKEN KAN WORDEN!!

Voor de goede orde wijzen wij er op dat de in het programma aangekondigde excursies, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, in principe uitsluitend bedoeld zijn voor leden en huisgenoot-leden van de vogelwerkgroep.
Dit geldt uiteraard ook voor de weekenden.

BESTUURSMEEDEELINGEN

In de vorige 'Korhaan' schreef ik dat wij bezorgd waren over de dreigende aanleg van een golfbaan bij Bussum. Inmiddels werd bekend dat deze dreiging van de baan is. Althans voorlopig. In de praktijk blijkt helaas maar al te vaak dat men niet te snel hoera moet roepen, want vaak worden voor je het weet de oude plannen weer uit de kast gehaald of er ontstaan andere, nieuwe bedreigingen voor in de plaats.

De vervolgcursus is weer met succes afgesloten. Hoewel er slechts een tamelijk gering aantal deelnemers was, is deze cursus weer als erg nuttig ervaren. Het is dan ook de bedoeling om met dit stukje "kadervorming" door te gaan. U zult ongetwijfeld nog meer over deze activiteiten horen. Wij hopen dat we door het organiseren van dit soort cursussen ook in de toekomst voldoende mensen kunnen vinden die bereid zijn mee te werken aan inventarisaties en als ("aankomende") excursieleiders. Hoewel we gelukkig nog steeds met een gerust hart een beroep kunnen doen op de vaste kern van excursieleiders, zou het goed zijn als we daarvoor wat meer uitbreiding zouden kunnen vinden. Ik ben ervan overtuigd, dat er leden zijn die heel goed bij dit werk zouden kunnen assisteren, maar soms is daarvoor "een duwtje in de rug" nodig omdat men zelf denkt nog niet voldoende ervaring te hebben. Het volgen van de cursus kan dan wellicht de drempels wat verlagen.

Inmiddels zijn ook de propagandadagen weer achter de rug. Evenals vorig jaar was de VWG weer present in Hilversum en tijdens het weekend op "Schaep en Burgh". Er was daarbij veel belangstelling voor onze kraam.

De actie voor het verbeteren van de nestvoorzieningen voor de Kerkuil is veelbelovend. Er is een redelijk groot aantal kasten geplaatst. Nu is het echter aan de Kerkuilen zelf om daarvan gebruik te maken. Aan ons zal het niet liggen als er in de komende jaren geen Kerkuilen in ons werkgebied komen broeden.

Met de Huiszwaluw is het dit jaar niet erg best gesteld. Ik weet nog geen definitieve aantallen, maar het is wel zeker dat het aantal opnieuw veel lager is dan in de voorgaande jaren. Gelukkig zijn er wel aanwijzingen dat het aanbieden van kunstnesten voor deze soort wat soelaas kan bieden. De Huiszwaluw is voor de bouw van nesten aangewezen op goede natte klei. Je vindt de nesten dan ook doorgaans alleen aan randen van bebouwde kommen of in de nabijheid van een open veld. De soort maakt echter ook normaal al graag gebruik van bestaande nesten, mogelijk zullen daardoor ook de kunstnesten vrij gemakkelijk geaccepteerd worden. Ook de voorlopige resultaten van de controles door de subgroep Nestkasten zijn niet erg bemoedigend dit jaar. Door het slechte weer en de langdurige koude in het voorjaar was er een grote sterfte onder de jonge holenbroeders.

Rob Kloosterman en Willem-Jam Hoeffnagel hebben namens de VWG gereageerd op de milieu-plannen die bij de gemeente Naarden in voorbereiding zijn. Deze plannen zijn vrij ambitieus. Daarom valt te vrezen dat de handhaving en de controle niet erg goed zal kunnen worden uitgevoerd. Ook blijkt dat er in de plannen van de gemeente Naarden nauwelijks aandacht is voor de legale en de illegale jachtpraktijken. Het is dringend gewenst dat de diverse gemeenten daarvoor een goed en consistent beleid gaan voeren.

Tijdens de laatste bestuursvergadering is er ook weer eens gesproken over de problemen rond de jacht op de Knobbelzwaan. Wij zullen gaan onderzoeken of

wij samen met een aantal andere organisaties aan deze praktijken eindelijk eens een eind kunnen maken. Momenteel zijn er door de overheden diverse vergunningen verstrekt voor het afschieten van Knobbelswanen. Wij betwijfelen echter of de controle daarop wel zorgvuldig genoeg is. Om zo'n actie te kunnen laten slagen hebben we uiteraard betrouwbare en vooral concrete gegevens nodig. Mocht U nog beschikken over waarnemingen van jacht of verstoring van Knobbelswanen, dan kunt U die doorgeven aan Willem-Jan Hoeffnagel. Liefst wel zo volledig mogelijk, met nauwkeurige plaatsaanduiding, datum, enz.

Rob Kole.

MUTATIES LEDENBESTAND

Nieuwe leden:

			Tel.:	
A.Croezen	Bonifatiuslaan 201	1216 PN	Hilversum	035-216136
Mw.J.P.de Graaf-Kok	Dotterbeemd 1	1261 TL	Blaricum	02153-86675
M.L.Proost	Oostergo 15	1274 JC	Huizen	02152-51661
M.Sanders	Kinderdijkstraat 73 ^h	1079 GE	Amsterdam	
D.Heslenfeld	Herenweg 67	2105 MD	Heemstede	
W.Knol	Geertjesweg 10	6706 EC	Wageningen	08370-15974

Naamswijziging:

Contact Milieu Besch. in Milieu Federatie N.H.

Abusievelijk als nieuw lid vermeld in Korhaan 1991 nr.1:

Mevr. A.Huizenga, Huizen.

BIJeenkomst subgroep EEMPOLDERTELLINGEN

Op 17 september j.l. was er weer eens een speciale avond voor de Eempolder-tellers. Er was voor deze avond een redelijke belangstelling. Het is dan ook de bedoeling in de toekomst dergelijke avonden wat vaker te organiseren. Daarmee zou dan weer een oude traditie in ere hersteld worden, want in het verleden kwam de groep ook enkele malen per jaar bij elkaar. Er kunnen dan ervaringen worden uitgewisseld en we kunnen dan ook zonodig verbeteringen aanbrengen in de methode.

Op de afgelopen avond werd door Rob Kole een toelichting gegeven op de ruil-verkavelingswerkzaamheden. Er is in de polders al heel wat veranderd, maar het eind van de werkzaamheden is nog niet in zicht en er zal ook de komende jaren nog heel wat gebeuren.

Er werd ook een begin gemaakt met het controleren van de ingevoerde gegevens. Wij hopen dat we de lijsten spoedig weer allemaal terug zullen hebben, zodat er ook begonnen kan worden met uitwerken en het maken van een verslag.

Hopelijk kan dat in de loop van volgend jaar gereed komen.

NOTULEN VAN DE NAJAARSVERGADERING OP 10 SEPTEMBER 1991

van de
SUBGROEP AVIFAUNA

Willem-Jan Hoeffnagel

Aanwezig: P.Vos, J.van Velsen, I.Wiegel, M.Kraul, M.de Graaf, Y.Bosman, F.van Klaveren, H.Gouw, K.Brink, A.Driessen, F.van de Weijer, W.Duurland, J.Terlouw, T.de Koning, N.Klippel, J.Harder, R.Kole, B.Krielaart, W.J.Hoeffnagel.

Afwezig gemeld: M.v.d.Water, A.Vermeule, D.Jonkers, B.Dwars-van Achterbergh, N.Dwars, W.Kraak, W.Bindt-Bonnes, W.Weitjens, M.van Houten, C.Rosier.

1. Opening

2. Ingekomen stukken: Geen.

3. Notulen vorige vergadering: Geen op- en/of aanmerkingen en derhalve goedgekeurd.

4. Stand van zaken betreffende de subgroep Avifauna:

Rapporten:

- Onze inventarisatierapporten omvatten erg verouderde gegevens.
- Er komen steeds meer verzoeken om gegevens, bijvoorbeeld als materiaal voor Milieu Effect Rapportages. Het bestuur is bezig om in samenwerking met de Vogelwacht Utrecht de voorwaarden voor het afgeven van gegevens op te stellen.
- Het is dus zaak om de rapporten, waarvan de gegevens nog niet in de bestanden van het VIDAS systeem zijn opgenomen, zo spoedig mogelijk te verwerken. Tot op heden hebben we het geluk gehad dat de verzoeken om informatie over al opgenomen gebieden gingen. Het verzoek aan de leden is dan ook, om op de werk/contactavonden te assisteren bij dit werk (zie ook het programma in deze Korhaan).
- Op de volgende (voorjaars)vergadering van de subgroep zal een voorstel gepresenteerd worden om gebieden te inventariseren die potentieel bedreigd zijn en waarvan de gegevens verouderd zijn.

Waarnemingskaarten:

- Het verzoek wordt gedaan om de kaarten nauwkeurig en zo volledig mogelijk in te vullen. Met name de Euring kode en de atlasblokken zijn nodig om de gegevens toegankelijk te maken.
- Vraag F.van Klaveren: Hoe zit het met de handleiding voor invulling van de waarnemingskaarten.
Antwoord R.Kole: De handleiding is bijna klaar en zal over ongeveer 4 weken naar de drukker gaan.

5. Plannen en lopende activiteiten:

a. Watervogeltellingen (Willem Weitjens):

Deze gaan weer gewoon door. De start is het komende weekeinde. Er zijn geen afzeggingen van de tellers.

b. Midwintertelling watervogels, waterhoentjes en stootvogels (Wim Duurland)
Ook deze gaat gewoon door in januari in het weekend dat het dichtst bij de 15e jan. ligt.

c. Trektellingen (Fred van Klaveren):

Dit loopt zeer goed. Er wordt geteld van half juli tot eind november op woensdag- en zaterdagochtend gedurende vijf uur vanaf een half uur vóór zonsopgang. Tot op heden is er nog weinig trek, hetgeen waarschijnlijk komt door noordelijke stromingen waardoor de vogels zeer hoog vliegen.

Het jaar 1989 is uitgewerkt en heeft 104.000 vogels opgeleverd. Dit is het vijfde jaar dat de trekpost bezet wordt. In het weekeinde van 12 oktober is er misschien een lustrumtelling vanaf de PTT-televisietoren.

d. Huiszwaluwen (Dick Jonkers):

Er zijn nog onvoldoende gegevens binnen om iets te kunnen zeggen over de stand in 1991. Het lijkt erop dat er ten opzichte van 1990 een daling heeft plaatsgevonden. De 70 nesten die in het kader van de Vogelbeschermingsactie zijn opgehangen zijn geen van alle bewoond geweest. Volgens Jelle Harder loopt de stand hard achteruit.

e. Oeverzwaluwen (Dick Jonkers):

Dit jaar werden niet alleen de bekende plaatsen van vorig jaar gecontroleerd, maar ook de vroegere broedplaatsen. Echter, de enige bezette broedplaats was een kleine kolonie aan de Rijksweg A1. We zullen de gemeente Naarden vragen of op het nieuwe industrieterrein een berg zand kan blijven liggen en geschikt gemaakt worden voor Oeverzwaluwen.

f. Ganzentellingen (Hans Gouw):

Hans heeft het sinds vorig jaar overgenomen. De enthousiaste groep tellers gaat door. Er wordt gewerkt aan nieuwe verbeterde kaarten. Er zal over het afgelopen seizoen een verslag in de Korhaan komen. Er is echter nog wel gebrek aan tellers!!!

Vraag van Peter Vos: Worden deze tellingen gecombineerd met de midwintertelling? Antwoord: Ja, als de data tenminste samenvallen.

Vraag van Frank v.d.Weijer: Is dit een VWG-telling of een landelijke?

Antwoord: het zijn landelijke tellingen en de gegevens worden ook doorgegeven.

g. Steltloperstellingen (Jelle Harder):

Het verslag is klaar en komt in de eerstvolgende Korhaan. Er zal dit jaar geen november-telling zijn. Er komt een enquête voor de tellers om te peilen of er animo is om een serie tellingen te doen. Dit omdat een enkele telling nogal gevoelig is voor weersinvloeden.

h. Voorjaarsfenologie (Jelle Harder):

Van 17 mensen zijn gegevens ontvangen. Sit is iets minder dan vorig jaar. Na de volgende VWG-lezing worden de gegevens afgesloten en zal de publicatie gemaakt worden.

i. Knobbelzwanen (Frank v.d.Weijer):

Heeft een aantal nieuwsbrieven verzorgd voor de tellers om de mensen goed bij het onderzoek te betrekken. Heeft bijna alle formulieren terug. In ieder geval voldoende omeen overzicht te maken. Over zwanenbestrijding kan nog gezegd worden dat bekende plaatsen waar zwanen geschoten worden de Spiegelplas en Kortenhoef zijn.

Volgend jaar wordt er weer doorgegaan

j. Kemphanen (Mark van Houten):

Het project loopt nog steeds door. Er wordt veel literatuuronderzoek gedaan. Gegevens over kemphanen komen van de Eempoldertellers.

k. Bijzondere-soorten-project (broedvogels) (Jelle Harder):

Geen activiteiten op dit gebied. Wel de suggestie, gezien het af en toe stil verdwijnen van bepaalde vogelsoorten in ons werkgebied (bijv. Wulp), om bijvoorbeeld een jaar lang een bepaalde vogel in de Korhaan extra te belichten en op die manier nauwkeuriger te kunnen volgen (bijv. Patrijs en Woudaapje).

l. Bijzondere-soorten-project (niet-broedvogels) (Willem-Jan Hoeffnagel):

Er is een uitdraai gemaakt van de soorten waar het om gaat. Een probleem is de atlasblokken die zelden ingevuld worden (zie ook punt 4). Misschien zou hier een werk/contact-avond aan besteed kunnen worden. Verder zou bijna ieder waarnemingskaartje wat zo'n soort aangaat op een apart formulier geplaatst moeten worden.

- m. Broedvogelinventarisaties (Hilversums Wasmeer en Zuiderheide) (Jelle Harder):
Hilversums Wasmeer: Het verslag is verschenen en het project derhalve afgerond.
Zuiderheide: Hopelijk kan dit jaar nog de uitwerking van de gegevens afgerond worden.
- n. Kerkuilen (Rick v.d.Akker):
Er hangen nu 25 kasten. Er zijn geen broedgevallen geconstateerd, wel vogels waargenomen. In Eemnes kunnen nog kasten geplaatst worden op geschikte lokaties.
- o. Inventarisatie SBB-gebieden Gooimeerkust (Dick Jonkers):
Het onderzoek is een groot succes geworden. Nog niet alle gegevens zijn binnen.
- p. Groeve Oostermeent (Dick Jonkers):
Het verslag is drukklaar. Het aantal broedvogels was miniem, voornamelijk Fitis en Ekster.
- q. IJsvogels 's-Gravelandse buitenplaatsen (Nico Klippel):
Geen waarnemingen.
- r. Vuntus (A.Vermeule):
Geen informatie over ontvangen.

6. Nieuwe activiteiten:

- Dick Jonkers wil een tuinonderzoek starten om ook de minder actieve leden meer bij vogels te betrekken.
- Jelle Harder stelt voor om roestplaatsen van Ransuilen te tellen. Bijvoorbeeld drie keer de ongeveer 10 bekende plaatsen waar Ransuilen zouden kunnen zitten. Jelle zal een oproep in de Korhaan plaatsen om een coördinator te vinden.

7. Rondvraag en sluiting

Vraag Ton de Koning: kan er wat meer duidelijkheid komen over wanneer bijvoorbeeld bepaalde tellingen gehouden worden, wat ze inhouden etc. Daarom de oproep aan alle coördinatoren om onze leden middels artikelen in de Korhaan goed op de hoogte te houden. Bijvoorbeeld door de teldata in het programma te laten opnemen en ook de gegevens van de coördinatoren duidelijk te vermelden, zodat ze goed bereikbaar zijn.

CURSUS VOGELHERKENNING

Na een zeer geslaagde voorjaarscursus starten we woensdag 23 oktober a.s. weer met een cursus vogelherkenning.

De najaarscursus bestaat voor een deel uit dezelfde onderwerpen als de voorjaarscursus, maar nu komen ook de vogeltrek en de wintergasten aan bod. Dus..... als U wilt weten hoe die voor U vreemde vogel heet, meldt U zich dan aan als cursist.

Voor V.W.G.-leden bedragen de kosten f 20,--, voor niet-leden f 30,--.

De avonden worden gegeven in de Zuiderkerk, Abr.Kuiperlaan hoek Ceintuurbaan te Bussum.

U kunt zich opgeven bij: A.C.L. van Klaveren-van Oord
Berkenhof 3
Kortenhoef
tel. 035 - 61426

WELKE VOGELS KOMEN ER IN DE TUIN?

Dick A. Jonkers

Onder dit motto gaat de subgroep Avifauna proberen een onderzoekje te beginnen. Hieraan kunnen alle leden van de vogelwerkgroep deelnemen. Het enige wat men hoeft te doen, is op te letten welke vogels men in of boven de tuin ziet voedsel zoeken en deze te noteren. Hoe simpel en ook interessant. Een notitieboekje bij de hand en per dag van elke soort noteren wat het maximum is, bijv.:

	zon- dag	maan- dag	dins- dag	woens- dag	et.
Koolmees	4	2	1	3	

Aan het eind van de week het maximum per soort invullen op de verstrekte lijst die eenmaal per jaar wordt opgestuurd naar de vogelwerkgroep, en klaar is alles!

Het doorgaan van dit project kan alleen worden gerealiseerd bij deelname van voldoende leden. In 1979 nam Bob van Poelgeest al eens een initiatief dat helaas al in de kiem werd gesmoord.

Iedereen kan deelnemen. Schroom niet en stuur onderstaand strookje op naar Dick Jonkers, Juffersland 16, 3956 TT Leersum.

Bellen mag ook: nr. 02152 - 60456 of 03434 - 51109.

In Engeland wordt dit type onderzoek ook al sinds 1986 uitgevoerd. Het voornaamste doel is om na te gaan hoe belangrijk tuinen zijn als leefgebied voor vogels.

Om na te gaan of de situatie elders in Europa sterk verschilt met die van Engeland werd het nadien ook tot diverse andere landen, waaronder Nederland, uitgebreid. Enkele resultaten, behaald in zeven regio's, staan hierna vermeld.

- Femmo, Scandinavië: 106 soorten in 118 tuinen;
Meest algemeen verspreid: Koolmees
Talrijkste soort: Groenling.
- West Duitsland en Oostenrijk: 91 soorten in 121 tuinen;
Meest algemeen verspreid: Koolmees
Talrijkste soort: Huismus.
- Spanje, Portugal, Italië: 118 soorten in 60 tuinen;
Meest algemeen verspreid: Roodborst
Talrijkste soort: Huismus.
- Frankrijk, Zwitserland: 103 soorten in 61 tuinen;
Meest algemeen verspreid: Koolmees
Talrijkste soort: Huismus.
- Nederland, België: 82 soorten in 54 tuinen;
Meest algemeen verspreid: Koolmees
Talrijkste soort: Huismus.
- Ierland: 53 soorten in 26 tuinen;
Meest algemeen verspreid: Pimpelmees
Talrijkste soort: Groenling.

Groot Britannië: aantal soorten op dit ogenblik nog niet bekend;

Meest algemeen verspreid: Merel

Talrijkste soort: ?

De Nederlands-Belgische 'top tien' zag er als volgt uit:

1. Koolmees	4. Pimpelmees	7. Heggemus
2. Merel	5. Roodborst	8. Ekster
3. Huismus	6. Vink	9. Winterkoning
		10. Turkse Tortel

Hoe zal de situatie in Het Gooi en Omstreken zijn?
Doe mee aan dit onderzoek!

TUINVOGELONDERZOEK

Naam:

Adres:

Plaats:

Postcode:

Telefoon:

geeft zich hierbij op voor het tuinvogelonderzoek en wil het inventarisatieformulier ontvangen.

1987 TELPOST

CORVERSBOS

1991

Nieuwsbrief 5, september 1991.

Beste Vogelaars,

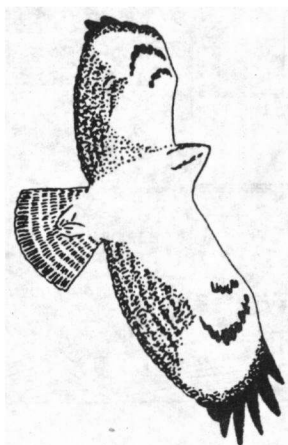
Zoals aangekondigd in de vorige Korhaan bestaat de telpost Corversbos dit najaar vijf jaar. We willen dit eerste lustrum als telgroep niet zomaar voorbij laten gaan. Een van de activiteiten deze herfst is het LUSTRUMFEEST in het weekeinde van 12 en 13 oktober. Op zaterdag 12 oktober zal een deel van de telgroep vanaf de TV-toren van de PTT vogels tellen. Via portofoons wordt geprobeerd contact te houden met de grondploeg. Zodoende wordt geprobeerd de routes van trekvogels in kaart te brengen.

Zowel op 12 als op 13 oktober zal indien mogelijk aan demonstratie gegeven worden van het vangen en ringen van vogels. De telpost zal tot ca. 15.00 uur bemand zijn. Als de weergoden ons niet gunstig gezind zijn, d.w.z. bij slecht zicht, dan worden de festiviteiten verplaatst naar 26 en 27 oktober.

U heeft in dit weekeinde dus voldoende gelegenheid om op de telpost te komen kijken. En, we kunnen het niet vaak genoeg zeggen, we nemen de tijd om minder ervaren vogelaars en andere belangstellenden meer kennis bij te brengen van vogels en vogeltrek. Dus kom gerust!

Overigens kunt U ook op andere dagen op de telpost terecht. We verwijzen hiervoor naar de agenda van de telpost voor 1991.

Namens de telgroep,
Fred van Klaveren.

AGENDA 1e LUSTRUM

Zaterdag 28 september	tellen	
Woensdag 2 oktober	tellen	
zaterdag 5 oktober	tellen simultaan	
Woensdag 9 oktober	tellen	
Zaterdag 12 oktober	LUSTRUMFEEST	Tellen TV-toren + telpost + ringen 05.30 - 15.00 uur
Zondag 13 oktober	LUSTRUMFEEST	Tellen telpost + ringen 05.30 - 15.00 uur
Zaterdag 19 oktober	tellen simultaan	
Woensdag 23 oktober	tellen	
Zaterdag 26 oktober	tellen	RESERVEDATUM LUSTRUMFEEST
Zondag 27 oktober	tellen	RESERVEDATUM LUSTRUMFEEST
Woensdag 30 oktober	tellen	
Zaterdag 2 november	tellen simultaan	
Woensdag 6 november	tellen	
Zaterdag 9 november	tellen	
Woensdag 13 november	tellen	
Zaterdag 16 november	tellen simultaan	
Woensdag 20 november	tellen	
Zaterdag 23 november	tellen	
Zaterdag 27 november	tellen	
Zaterdag 30 november	tellen simultaan	

HERFSTTREK TELPOST CORVERSBOS 1989

A.J.van Klaveren

In 1991 bestaat de telpost Corversbos vijf jaar. Bent u door alle publiciteit hieromheen nog niet genoeg opgewarmd om de bittere ochtendkou samen met de vaste tellers te trotseren? Dan zal de volgende schokkende lijst u ongetwijfeld over de streep trekken. En realiseert u zich dan dat de telpost Corversbos één van de beste telposten in het binnenland is!

Overigens zal over de tellingen van 1989 en 1990 zo spoedig mogelijk een verslag verschijnen. In totaal zijn in 1989 maar liefst 101.500 trekvogels geregistreerd, verdeeld over 108 soorten. Alvast een voorproefje in de vorm van de enige echte top 40!

Totaal aantal exemplaren in 1989:

1. Spreeuw	54.311	14. Sijs	518	27. Gele Kwikst.	143
2. Veldleeuwerik	9.971	15. Kauw	512	28. Pimpelmees	140
3. Vink	9.923	16. Rietgors	456	29. Goudplevier	137
4. Aalscholver	3.540	17. Keep	388	30. Ringmus	131
5. Houtduif	2.709	18. Kolgans	341	31. Watersnip	126
6. Grauwe Gans	2.580	19. Zanglijster	308	32. Rietgans	120
7. Kievit	2.334	20. Pijlstaart	293	33. Koolmees	117
8. Koperwiek	2.246	21. Witte Kwikst.	287	34. Wilde Eend	93
9. Kokmeeuw	1.975	22. Groenling	276	35. Stormmeeuw	90
10. Kramsvogel	1.784	23. Sperwer	219	36. Boomleeuwerik	84
11. Boerenzwaluw	1.527	24. Roek	214	37. Merel	84
12. Graspieper	1.376	25. Holenduif	213	38. Brandgans	75
13. Kneu	828	26. Zilvermeeuw	159	39. Heggemus	65
				40. Huiszwaluw	65

STELTLOPERS IN NOVEMBER 1989 EN 1990

Jelle Harder

In het verleden zijn er in de jaren 1976 tot en met 1979 tellingen van steltlopers gehouden. Het betrof steeds novembertellingen van vogels welke zich ophielden op gras- en bouwlanden in Noord-Holland.

Ruim tien jaar later waren er diverse tellers die de indruk hadden dat er sindsdien veranderingen waren te constateren in de aantallen steltlopers. Deze en andere overwegingen leidden er toe dat op 18 en 19 november 1989 weer een steltloper telling in Noord-Holland werd gehouden. In 1990 kreeg dit een vervolg op 17 en 18 november. Voor 1991 is er geen telling gepland. Wel wordt er nu naar gestreefd om in 1992 een landelijke telling te organiseren. Wellicht dat er dan een reeks tellingen in één seizoen gehouden wordt.

De resultaten van een vogeltelling kunnen in belangrijke mate worden beïnvloed door het weer van de dag zelf en/of van de voorgaande dagen. Kortweg kan gezegd worden dat het weer in november 1989 extreem zonnig, zeer droog en met vrijwel normale temperaturen was. Op de teldagen 18 en 19 november was dat ook zo; het zicht was goed tot zeer goed. Kort voor de telling trok er echter een koufront over ons land. De indruk bestond dat hierdoor enige wegtrek onder de vogels was opgetreden.

In 1990 was de situatie geheel anders. Vrijwel alle tellers telden op zondag 18 november. Dat was een dag met zware bewolking, een zeer krachtige west-zuidwesten wind, circa 10° C. en redelijk zicht.

Van de telling in 1989 is een verslagje verschenen dat alle tellers ontvangen hebben. Over 1990 zal een dezer dagen een rapportje gereed komen.

Voor het werkgebied van onze Vogelwerkgroep is het leuk enige cijfers op een rijtje te zetten (zie tabel). In 1989 werd door 21 personen geteld in 29 verschillende gebieden. In 1990 waren dat 21 personen in 33 gebieden.

	Werkgebied VWG		Prov.N.H.
	1990	1989	1989
Kievit	1707	5445	91.230
Goudplevier	0	525	60.960
Wulp	2	57	8.910
Watersnip	4	68	?
Kemphaan	18	0	111
Scholekster	1	0	78
Bonte Strandloper	0	0	5
Totaal	1732	6095	161.294

De totaalcijfers over 1990 zijn nog niet bekend en daarom niet opgenomen.

Het eerste dat opvalt is uiteraard dat in ons werkgebied, vergeleken met de rest van de provincie, betrekkelijk weinig steltlopers voorkwamen. Oorzaken hiervan liggen enerzijds in het feit dat er in het Gooi nauwelijks geschikte plekken zijn. Anderzijds kan ook de geringe oppervlakte van de polders hiermee te maken hebben. In hoeverre bijvoorbeeld ook de waterstand in die polders hierbij een rol speelt durf ik niet te zeggen.

Het tweede opvallende is natuurlijk het grote verschil tussen 1989 en 1990.

De oorzaak hiervan kan vrijwel geheel toegeschreven worden aan het weer.

Zoals hierboven al vermeld, was het weer in 1989 vrij normaal, maar in 1990 stormde het behoorlijk. Veel vogels zullen zich derhalve niet in het stormachtige gebied hebben opgehouden. Ook kunnen er vogels over het hoofd gezien zijn doordat ze zich schuil hielden. Veelzeggend is in dat verband dat bij de 33 telgebieden in 1990 er 21 waren waar geen enkele steltloper werd aange troffen.!

In beide jaren werd van alle steltlopers genoteerd of zij zich op bouwland dan wel op grasland bevonden. In ons werkgebied was dat in alle gevallen op grasland. Begrijpelijk, want bouwland is nauwelijks in deze streek aanwezig.

Van de getelde steltlopers werd de Kievit het meest waargenomen. De grootste aantallen waren in 1989 te vinden in de Aetsveldsche Polder, Hilversumsche Meent, Eempolder-Zuid en de Egelshoek bij Hilversum.

In 1990 was eenzelfde beeld zichtbaar. Opvallend was dat tijdens de storm in 1990 het voornamelijk om een viertal grotere concentraties ging, tesamen goed voor 1675 van de 1707 Kieviten.

Goudplevieren werden in 1990 niet gezien. De grootste aantallen in 1989 werden aangetroffen in de Aetsveldsche Polder (207), de Oostermeent (190) en de Eempolder-Noord (65).

De Wulp liet zich waarnemen in zeer kleine aantallen (1-6 ex.). Alleen in de Eempolder-Zuid werden in 1989 32 ex. in één telgebied gezien. De 2 exemplaren in 1990 bevonden zich in de Bloemendalerpolder.

Van de Watersnip werden tijdens deze tellingen niet veel vogels gezien. Dat heeft ongetwijfeld te maken met het weinig opvallende gedrag van deze vogels en de manier van tellen, namelijk veelal vanaf de wegen. In 1989 waren er waarnemingen uit de Horn- en Kuyerpolder (2), Horstermeerpolder (7) en de Egelshoek (59). Een waarneming van 4 exemplaren in 1990 kwam uit de Horstermeerpolder.

In 1989 werden geen Kemphanen gezien. Verrassend genoeg wel in 1990. Dat was in het telgebied Eempolder-Zuid.

Tenslotte is er ook nog een Scholekster gezien. In november zijn deze vogels vrijwel verdwenen uit het binnenland. Ze houden zich dan bijvoorbeeld in het wadengebied of in de Zeeuwse Delta op.

De tellers die voor al dat telwerk in touw zijn geweest worden daarvoor zeer bedankt. Dank derhalve aan: F.v.d.Weijer, M.v.d.Kamp, O.Wildschut, T.Stoker, I.van Woersem, M.v.d.Pol, R.v.d.Brink, Y.Bosman, A.v.Klaveren, J.Meyer, L.Hartog, J.v.Bergeyk, H.Hardon, W.Bindt, M.Verhey, mevr.de Wilde, J.van Leyden, M.Doornveld, J.Terlouw, D.Jonkers, A.Stoker, R.Verschuren, N.Klippel, NJN-Hilversum en J.Harder.

ONDERZOEK ROESTPLAATSSEN VAN RANSUILEN

Wat weten wij eigenlijk van de aantallen Ransuilen binnen het werkgebied van onze Vogelwerkgroep? Niet zo heel veel. Broedvogels zijn, op de jongen na, vaak lastig te lokaliseren. Wintervogels daarentegen concentreren zich doorgaans in groepen en groepjes op zogenaamde roestplaatsen. In die periode kunnen ze daar langere tijd aanwezig zijn. Die roestplaatsen zijn doorgaans te herkennen aan de witte strepen (uitwerpselen) op de takken van de bomen waar de uilen in verblijven. Ook braakballen onder die bomen wijzen daarop.

Om wat meer over de plekken waar Ransuilen in de winterperiode verblijven, en de aantallen die er voorkomen te weten te komen kan er meegewerkt worden aan een onderzoekje.

De bedoeling is om gedurende de winterperiode een aantal keren zoveel mogelijk roestplaatsen te bezoeken. De afgelopen jaren zijn er zo'n tien bekend geworden. Wie roestplaatsen weet kan deze melden aan ondergetekende.

Wie mee wil helpen met de voorbereiding of de tellingen kan zich eveneens opgeven bij:

Jelle Harder, Meteorenstraat 45, 1223 ER Hilversum.
Tel. 035-852842

FENOLOGIE 1991

Onlangs ontving ik via de post fenologiegegevens van 1991 en 1990.

Deze waren netjes uitgetyped. Helaas ontbrak de naam van de waarnemer op deze lijsten.

Wil degene die deze waarnemingen opstuurde contact met mij opnemen (Jelle Harder, Meteorenstraat 45, 1223 ER Hilversum, tel.035-852842).

Heeft U nog gegevens, dan nu per omgaande opsturen!!

GEVRAAGD / AANGEBODEN

Er is ons gevraagd onder deze titel een rubriek in de Korhaan op te nemen. Wij hebben hier geen bezwaar tegen, mits uitsluitend artikelen worden gevraagd of aangeboden die iets met vogels en vogelen te maken hebben, zoals kijkers, telescopen, tele-lenzen, vogelboeken en -tijdschriften enz. Dus als U op dit gebied iets zoekt of aan te bieden hebt dan horen wij dit graag van U.

EEN OCHTEND VOGELTREK TELLEN IN HET CORVERSBOSS

Anton Aldenhuysen

31 Augustus 1991. Het is 4.45 uur, het wesp-achtige zoemen van de wekker geeft aan dat het moment weer daar is. Zou ik wel, het was weer laat vannacht. Niet zeuren, uit de veren. Eenmaal buiten het nesthol valt alles mee. Binnen een wip is het overlevingspakket voor de ochtend klaar. De lanen op, de dreven in.

Hilversum ligt er nog stil en verlaten bij. Een enkele krantenjongen begint aan zijn ronde. Op de telpost gearriveerd is het nog steeds donker. Fred is al aanwezig en probeert met zijn bat-detector de geluiden van vleermuizen op te vangen. Geleidelijk aan druppelt de vaste bemanning Adrij, Nico, Jan en Frank binnen op het centrale telpunt. De ochtendschemer verdrijft het donker. De Bosuil laat nog even, voor hij slapen gaat, zijn beverig oer, oeroero horen. Dan is het wachten geblazen. Welke trekvogels zullen de post passeren. Kennelijk is er nachttrek geweest, want enkele Roodborstjes zitten in de berkensingel en de mais te kikkeren.

In het noorden wordt een zwarte streep zichtbaar. Wat zullen het zijn, Aalscholvers of Grauwe Ganzen? Het zijn Aalscholvers, die ons al glijdend en vliegend als zwarte kruizen passeren. Op andere teldagen komen er ook wel enkelingen over, die enige tijd later weer de andere kant op gaan. Deze vogels waren op foerage-vlucht naar het Vechtplassengebied. De activiteiten nemen toe. Tjiftjaffen, Kool- en Pimpelmezen laten hun roepjes horen en vanuit de mais klinkt geregeld het tsich van Rietgorzen.

Vreemd gewas die mais, waar ik altijd ambivalent tegenover sta. Enerzijds heb ik er de pst aan. Het is een teelt die de grond volkomen uitput, waardoor er zeer veel gemest moet worden om een acceptabele opbrengst te krijgen. Drijfmest wordt dan ook in grote hoeveelheden op toekomstige maisakkers gedumpt, met alle gevolgen van dien: grondwater- en luchtverontreiniging.

Gelukkig staat Natuurmonumenten hier deze wijze van mesten niet toe.

Aan de andere kant biedt mais een prachtige schuilplaats voor vogels en het wordt geregeld als slaapplaats gebruikt. In de loop van de ochtend zullen wij er nog Zwarte en Gekraagde Roodstaarten in zien, terwijl enkele Paapjes de toppen als uitvalspost gebruiken.

De zon komt op, allerlei schakeringen rood tot oranje kleuren de hemel, hier en daar hangt wat nevel, wat een sfeer!

Een Vos nadert over de rogge-akker. van ons trekt hij zich niets aan. Spiedend en speurend naar muizen gaat hij zijn gang en blijft even naar ons staan kijken als hij het pad oversteekt op weg naar de boekweit.

Het wordt drukker in de lucht. Regelmatig spatten aan de overzijde in het bos groepen Houtduiven in paniek uit elkaar. De Havik is op jacht en wij signaleren hem geregeld. Regelmatig komen nu groepjes Boerenzwaluwen over. Zij vliegen hoog, we kunnen ze haast niet ontdekken. Een enkele keer passeren wat Huiszwaluwen. De Gele Kwikstaarten vallen al helemaal weg tegen de blauwe hemel. Meestal horen wij ze eerst en sporen ze dan op. Het wordt steeds drukker in de lucht. Kokmeeuwen, Spreeuwen, Gras- en Boompiepers komen over. Wat een drukte zal dat eind september en in oktober worden als de trek volop in gang is.

Langs de bosrand duikt geregeld een Sperwer op, eveneens op trek, de groepen vogels die als voedsel dienen, volgend. Hoog in de lucht nadert een kleine roofvogel, snel en behendig met sikkelvormige vleugels: een Boomvalk. Het is een goede dag voor roofvogels. In de verte boven de Bussumerheide warmen Buizerds zich op en maken gebruik van de thermiek.

Opeens een kreet, het geluid van een Ortolaan bereikt onze oren. Dat is leuk! De vreugde kent geen grenzen als hij neerstrijkt in de berken. Met de telescopen is het gelige ringetje rond het oog uitstekend te zien. Voor zulke zeldzame waarnemingen sta je natuurlijk niet op de telpost, maar het zijn natuurlijk wel de krenten in de pap. Aan het eind van de ochtend bergen we tevreden onze spullen op. Vele woensdag- en zaterdagochtenden zullen nog volgen. Leuk werk, die vogeltrek volgen.

ONGEWOON FUTEN-EI

Jelle Harder

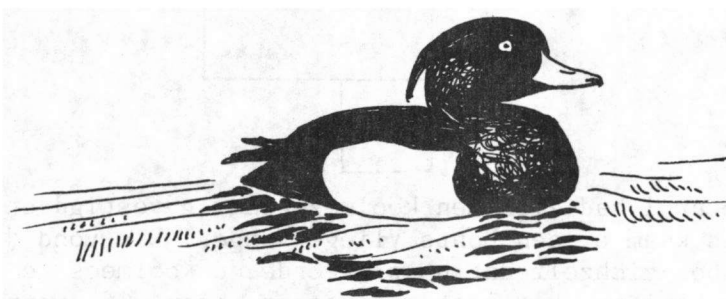
Tijdens de broedvogelinventarisatie langs de Zanddijk op 23 juni 1991 vonden wij, Aren de Later en ondergetekende, een nest van een Fuut (*Podiceps cristatus*). Er lag één ei in het nest. Het ei was niet bedekt met nestmateriaal. Het had een witte kleur met groen gemarmerde tinten. In het water gelegd bleef het ei drijven met de dunste pool omlaag. Het ei was dus sterk bebroed geweest. Aangezien het hier om een verlaten nest ging nam ik het ei mee. De reden hiertoe waren de opvallende afmetingen van het ei.

Thuis gekomen heb ik het gemeten met de schuifmaat met als resultaat: 59,4 x 31,5 mm. Vervolgens heb ik in de mij ter beschikking staande literatuur gekeken. C.Harrison vermeldt in Elsevier's Broedvogelgids (vertaling en bewerking Jaap Taapken en Henk J.Lichtenbeld, 1977) als gemiddelde maten 54,8 x 36,7 mm. Over minimum en maximum maten worden geen mededelingen gedaan. In het boekje 'Measurements and Weights of Eggs of Birds on the Dutch List' by W.Ph.J.Hellebrekers, Uitg. E.J.Brill te Leiden, 1950, heb ik de daar genoemde maten vergeleken. Als gemiddelde wordt genoemd 56,3 x 37,3 mm. De uiterste maten - die toen bekend waren - staan hierin wel vermeld: (46,5 - 62,7) x 33,5 - 39,5) mm.

Het door ons gevonden ei met als lengtemaat 59,4 mm past daarmee tussen de uiterste maten, maar is wel aan de lange kant.

De kleinste doorsnede die ik mat van 31,5 mm lijkt echter uitzonderlijk. Het is zelfs nog 2 mm kleiner dan het kleinste dat Hellebrekers noemt.

Een opvallend ei derhalve.

VOGELKALENDER 1992

De veertiendaagse vogelkalender 1992 van de Stichting Het Vogeljaar is binnenkort weer verkrijgbaar. Deze kalender is reeds jarenlang een enorm succes. Aan de vijfentwintig kleurenplaten (van 12 verschillende fotografen) is weer bijzonder veel zorg besteed.

De originele teksten bij de foto's zijn geschreven door Henk J.Lichtenbeld en Jaap Taapken. Er is ook een Franse tekst verkrijgbaar, bewerkt door Roger Arnhem. Een steeds groter aantal liefhebbers verzamelt de kalender, om daarna enkele jaargangen tesamen te laten inbinden.

De onderstaande vogelsoorten zijn dit jaar opgenomen: Kuifduiker, Grote Barmsijs, Rosse Grutto, Ringmus, Rotgans, Roodkeelduiker, Blauwe Kiekendief, Regenwulp, Rouwkwikstaart, Sprinkhaanrietzanger, Zomertaling, Woudaapje, Roodpootvalk, Grote Gele Kwikstaart, Kwartel, Reuzenstern, Roodmus, Kwak, Grauwe Klauwier, Pallas Boszanger, Kruisbek, Grauwe Franjepoot, Raaf, Grote Burgemeester en Notenkraker.

De kalender is verkrijgbaar bij:

Loes Hartog, B.Ingellaan 12, Ankeveen, tel.035-61905

Jaap Taapken, Bilderdijklaan 25, Baarn, tel. 02154-20303

Joke van Velsen, Dotterbloemlaan 39, Baarn, 02154-18804

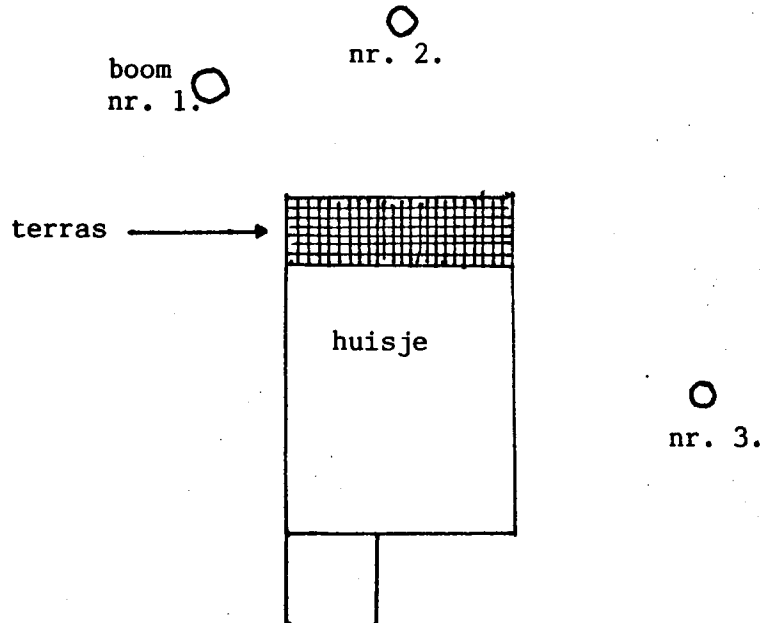
VOGELS OP JE VAKANTIE-ADRES

Pé en Jelle Postma

Wanneer je een vacantiehuisje bewoont in het bos dan kun je heel wat van het vogelleven waarnemen.

Zo hebben wij een drietal nestkastjes rondom ons huisje, die ieder jaar bewoond worden door mezen, ringmussen, vliegenvangers, enz.. Elk jaar maken we wel een gevecht mee om het bezit van één van de nestkasten. Dit jaar ging de strijd tussen een Koolmees en een Bonte Vliegenvanger.

De situatie was zo:

In nestkastje nr 1 had zich een koolmezenpaar gevestigd en er reeds eieren gelegd. Opeens kwam er een Bonte Vliegenvanger. Die vond die plek zo mooi en geschikt voor zichzelf dat hij probeerde de Koolmees te verjagen. Soms belette hij de Koolmees het kastje binnen te gaan. Of, wanneer hij de Koolmees uit het kastje zag komen dan ging hij er in.

De volhardende strijd van de Bonte Vliegenvanger had succes. De Koolmees gaf het op en de Vliegenvanger bouwde op het nest van de Koolmees zijn eigen nest.

De Koolmees trok naar nestkastje nr 2, op een afstand van 4 à 5 meter, en begon opnieuw een nest te bouwen. Ook dat probeerde de Bonte Vliegenvanger te beletten, waarschijnlijk omdat het te dicht bij zijn huisje was. Er ontstond een dagenlange strijd om de grens van ieders territorium. Hier overwon de mees; een voor ons onzichtbare grens werd getrokken.

Evenals de Bonte Vliegenvanger kreeg ook de Koolmees een nest met eieren en jongen.

De Vliegenvanger ontdekte een nieuwe vijand, nl. de Eekhoorn.

Binnen een straal van 4 à 5 meter duldde hij geen vijanden. De eekhoorns werden direct aangevallen wanneer ze te dichtbij kwamen, en gingen op de vlucht.

Ze vluchtten de bomen in of ze kropen onder de tuintafel of onder een stoel en smikkelden daar hun pinda op. Iedere dag weer dezelfde strijd, totdat de jonge vliegenvangers waren uitgevlogen, wat we helaas niet gezien hebben.

De Koolmees van nestkastje nr. 2 had, toen wij moesten vertrekken, wel jongen maar die konden nog niet uitvliegen.

Nestkastje nr 3, dat aan de zijkant van ons huisje stond, heeft naar ons gevoel eigenlijk probleemloos gewerkt. De jonge Koolmezen zijn groot gebracht en uitgevlogen, helaas één bleef er dood in het nestje achter.

De oorzaak hiervan konden we niet vaststellen.

INVENTARISEREN MET DE CASSETTERECORDER

Dammis van Vliet

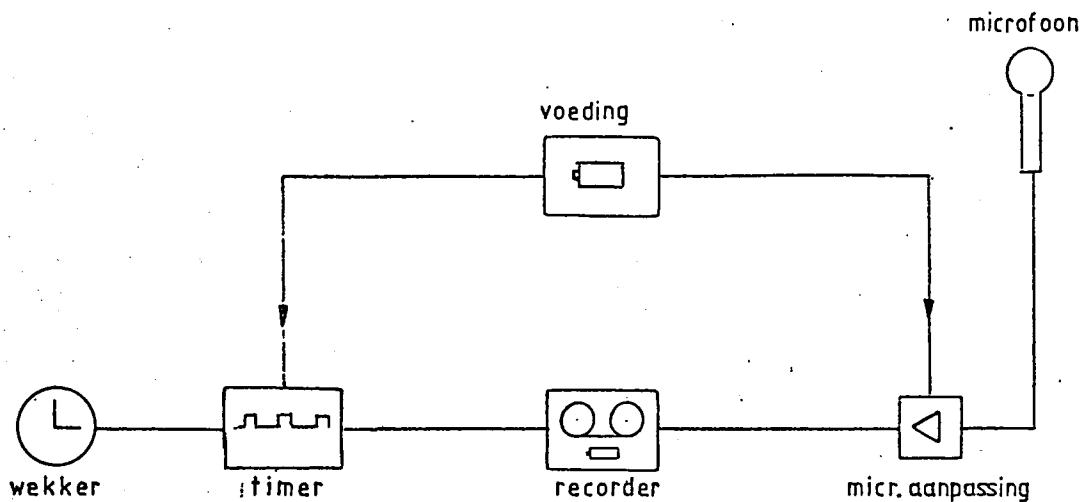
Inleiding

Het idee om met een recorder vogelgeluiden op te nemen, om de aanwezigheid van vogelsoorten in een bepaald gebied aan te tonen (kwalitatieve inventarisatie), heb ik voorjaar 1990 voor het eerst uitgevoerd. Het volgende verslag van deze experimentele methode van inventariseren betreft slechts één voorjaar in één gebied uitgevoerd. Het experiment dient daarom ook niet als steekhoudend te worden gezien, maar is misschien wel voor een aantal doelen bruikbaar.

Techniek

Voor dit experiment is gebruik gemaakt van een microfoon, cassetterecorder, timer en elektronisch wekkertje. Deze onderdelen, samengebouwd in een metalen kastje, worden gevoed door oplaadbare batterijen. (Figuur 1)

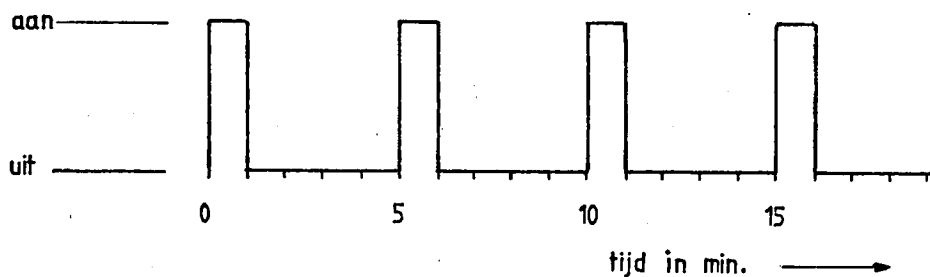
Figuur 1: Blokschema

Het wekkertje zet de timer in werking op een ingestelde tijd. Deze timer werd voor dit experiment zodanig ingesteld, dat de recorder iedere vijf minuten één minuut geluid opnam. (Figuur 2)

Op deze manier kan op één zijde van een C-90 bandje een tijd bestreken worden van $5 \times 45 = 225$ minuten, ofwel 3,5 uur.

Figuur 2: Het opnemen

Installatie en gebiedskeuze

Het opnamesysteem werd zodanig ingesteld, dat het 1,5 uur vóór zonsopgang startte en doorliep tot twee uur erna. De microfoon werd op een hoogte van twee meter geplaatst. Deze hoogte werd gekozen om te voorkomen dat de opte nemen geluiden door dichte begroeiing gedempt zouden worden.

De gevoeligheid van de microfoon bepaalt welk oppervlak kan worden bestreken. In dit geval is de afstand in een gebied zonder begroeiing ongeveer 250 meter vanaf de microfoon. Met dichte begroeiing is dit ongeveer 50 meter. In dichte begroeiing kan de apparatuur goed verborgen worden (diefstal!).

Bij de gebiedskeuze moet rekening worden gehouden met de omgeving. De nabijheid van veel verkeer of een spoorlijn kan storend werken.

In het proefgebied is gebleken dat de opnames het beste in het weekend gemaakt kunnen worden, omdat er dan minder verkeer is dat de vogelgeluiden kan overstemmen.

Resultaten

Gedurende zestien weken (tussen 11 fe-bruari en 10 juni 1990) in natuurgebied De Moerputten in Vught (Noord-Brabant) werden 38 soorten geregistreerd. De Zwarte Kraai werd alle zestien maal gehoord; Grauwe Gans, Goudhaantje, Waterhoen en Vlaamse Gaai slechts één maal.

Het minste aantal soorten werd gehoord op 11 februari (twee soorten), het meeste aantal soorten op 13 mei (26 soorten).

Aanvang zang

Uit mijn onderzoek is zeer goed op te maken op welk tijdstip de zang van de diverse vogelsoorten begint.

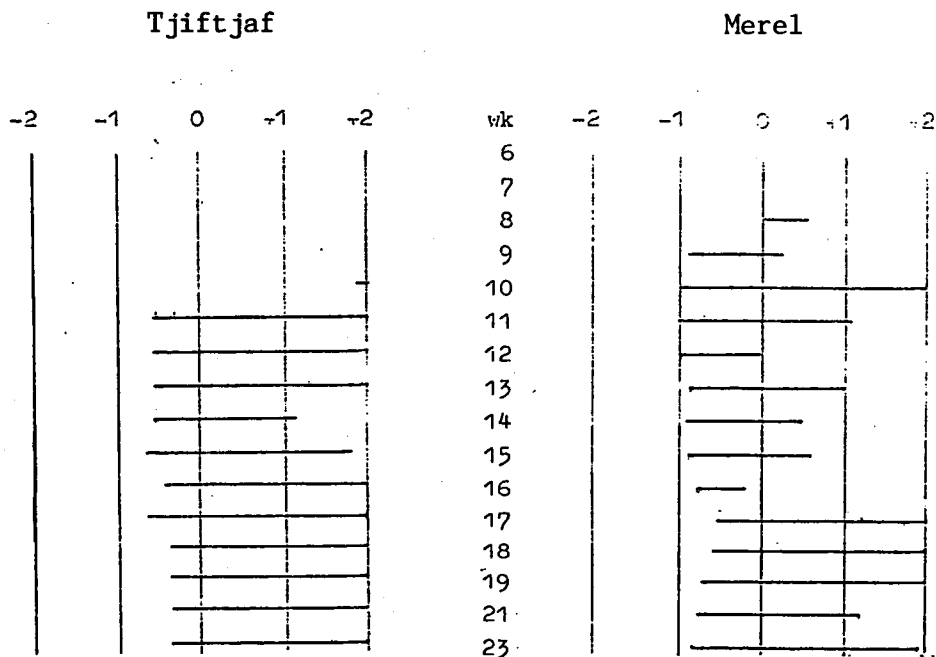
Twee voorbeelden, grafisch weergegeven in de volgende grafieken, zijn van de Tjiftjaf en de Merel.

Het nulpunt in de grafieken stelt de zonsopgang voor; -2, -1, +1 en +2 zijn de uren vóór en na zonsopgang. De getallen in het midden zijn de weeknummers van 1990.

Uit de grafieken blijkt dat de Tjiftjaf gemiddeld 30 minuten en de Merel gemiddeld 50 minuten vóór zonsopgang begint met zingen. (Figuur 3)

Verder leent de methode zich ook uitstekend voor fenologie (eerste en laatste waarnemingen zomergasten).

Figuur 3: Zangtijden

Conclusie

Het inventariseren met het recorder-systeem kan een aanvulling zijn op de bekende inventarisatiemethodes. Een voordeel is dat men slechts kort in een te onderzoeken gebied aanwezig is; alleen neerzetten en ophalen van de apparatuur. Dit is goed bruikbaar in gebieden die gevoelig zijn voor verstoring.

Voorwaarde om een goed beeld te kunnen krijgen van de aanwezige vogelsoorten is een zeer goede kennis van geluiden. In dit onderzoek is gebleken dat het afluisteren van de cassettes door meerdere personen aan te bevelen is.

Apparatuur

Cassetterecorder: Philips D6270/00.

Timer: OntwerpB. van Hemert, Drunen.

Microfoon: 3-voudige condensatormicrofoon, eigen ontwerp.

Klokje: Braun 4746/AB 1.

Literatuur

- Vogelinventarisatie, M.F.H. Hustings e.a.

- Op fotojacht in de natuur, J.Baufle en J.Varin.

Vragen, opmerkingen en aanvullingen op deze manier van onderzoek zijn

welkom bij: Dammis van Vliet

St.Barbarastraat 17

5262 BT Vught

Tel. 073-568221.

VOGELS IN EN OM DEN HAAG

"Vogels in en om Den Haag, 1990" is de naam die de Haagse Vogelbescherming heeft gegeven aan een rapport over het broedseizoen 1990.

Uit het rapport blijkt dat meer dan 11.000 vogelparen in de groengebieden van Den Haag en randgemeenten hebben genesteld. Voor het eerst sinds vele jaren hebben er weer enkele IJsvogels in het Haagse groen gebroed.

Van de ongeveer 1200 nestkastjes die de Vereniging heeft opgehangen, werden maar liefst 70 tot 90% ook bewoond! Behalve traditionele nestkasten, in de regel voor mezen, wil de Vereniging ook meer aandacht geven aan bijzondere nestkasten en ook speciale dakpannen aanbrengen voor Gierzwaluwen die het slachtoffer dreigen te worden van de woningrenovatie in de binnenstad.

Behalve in Den Haag zelf werden ook tellingen verricht in Wassenaar, Rijswijk, Voorburg en Leidschendam.

Het fraai geïllustreerde rapport (60 blz) kost f 9,-, en is verkrijgbaar door overmaking van dit bedrag op giro 3.586.185 t.n.v. Penningmeester Haagse Vogelbescherming te Den Haag onder vermelding van "Inventarisatierapport 1990". Het rapport is ook (na telefonische afspraak) voor f 6,50 af te halen op de volgende adressen:

H.Dekker, Rietzangerlaan 19, Den Haag, tel. 3232637 of

T.P.J.Loorij, Rozentuin 31, Voorburg, tel. 3865926

ACHTSTE NOORDHOLLANDSE VOGELDAG

De achtste Noordhollandse Vogeldag wordt dit jaar onder auspiciën van de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN) georganiseerd door de Vogelwerkgroep ZUID-KENNEMERLAND in het kader van haar 40-jarig jubileum.

Datum: 2 november 1991

Plaats: Wijkcentrum 't Schalkkererf, Bernadottelaan 201, Schalkwijk, Haarlem.

Het programma voor deze dag is als volgt:

10.00 - 10.10 Opening door de voorzitter van het SVN, de heer H.Gallacher.

10.10 - 10.40 Vogels van de strandvlakte en de Zuidpier van IJmuiden.
Door J.Stuart, werkzaam bij het Noordhollands Landschap, met foto's van P.Munsterman.

10.40 - 11.25 Zeevogelonderzoek.
Door C.J.Camphuysen, ornitholoog verbonden aan Nederlands Stookolieslachtoffer Onderzoek (NSO)

11.25 - 11.40 Koffiepauze.

11.40 - 12.25 Waterwinning in de Kennemerduinen; effecten van de stijging van het grondwater.
Door F.van der Vegte, directeur van het Nationaal Park de Kennemerduinen.

12.25 - 13.30 Lunchpauze.

13.30 - 14.15 Landschappen in de Amsterdamse Waterleidingduinen en hun flora en fauna.
Door H.Vader, werkzaam bij de Amsterdamse Waterleidingduinen.

14.15 - 15.00 Vogeltrekstrategieën in het Noordzeegebied.
Door L.S.Buurma, radar-ornitholoog.

15.00 - 15.15 Theepauze.

15.15 - 15.45 40 jaar Vogeltrektellingen Parnassia/Boulevard Bloemendaal a/Zee.
Door J.B.Groot, distriktscoördinator Noord-Holland-Zuid SOVON.

15.45 - 16.15 Film.

16.15 Sluiting.

De toegang is gratis en staat open voor alle belangstellenden voor het thema "Kust en Vogels".

ETEN EKSTERS INDERDAAD WIJNGAARDSLAKKEN IN HET GOOI?

Henk K.Mienis

In het interessante artikel betreffende de geschiedenis en de verspreiding van de Wijngaardslak (*Helix pomatia*) in het Gooi, vermelden Butot & Molenbeek (1991:161) dat volgens Jhr.A.F.Meijer in 1970 Eksters (*Pica pica*) uit Crailoo met Wijngaardslakken wegvlogen. Hoewel de Ekster wel van predatie op deze slakkesoort in Engeland verdacht wordt (McMillan, 1984), komt zij niet voor op de lijst van vogels die zich met de Wijngaardslak zo nu en dan voeden (Mienis, 1984:212).

In een over het hoofd gezien artikel van de Hongaarse ornitholoog András Keve (1955:72) blijkt dat fragmenten van Wijngaardslakken werden aangetroffen in de maaginhoud van vier Eksters in Hongarije. Hieruit blijkt dus dat de

Ekster wel degelijk als een natuurlijke vijand van deze in Nederland beschermde slakkesoort gerekend moet worden. De waarneming van Jhr. Meijer kunnen we dan ook aanvaarden als een eerste bewijs van een dergelijke predatie niet alleen uit het Gooi, maar uit geheel Nederland.

Het is misschien nog interessant te vermelden dat uit dezelfde studie van Keve (1955) blijkt dat nog twee andere kraai-achtigen zich zo nu en dan aan Wijngaardslakken vergrijpen, namelijk de Bonte Kraai (*Corvus corone cornix*) en de Roek (*Corvus frugilegus*).

Geraadpleegde literatuur:

Butot, L.J.M., en Moolenbeek, R.G., 1991. De geschiedenis en de verspreiding van de Wijngaardslak (*Helix pomatia*) in het Gooi. Tussen Vecht en Eem, 9 (3): 160-162.

Keve, A., 1955. Die Conchylien-Aufnahme der Vögel IV. Aquila, 59-62: 69-81. (in het Hongaars met Duitse samenvatting).

McMillan, N., 1984. Do birds eat (*Helix pomatia*? Conch. Newslett., 88: 152-153.

Mienis, H.K., 1984. Records of birds feeding on *Helix pomatia*. Conch. Newslett., 90: 212.

Andere gevallen van predatie op slakken door vogels worden met open handen ontvangen door de schrijver op het volgende adres:
Zoological Museum, Hebrew University, 91904 Jerusalem, Israël.

ONTVANGEN LITERATUUR

Samenstelling: Leny Raddingius

- ARGUS St.Kritisch Faunabeheer, jrg 16 no 1/2, juni 1991:
Naar een moreel en wetenschappelijk faunabeheer. Het einde van de jacht. - Samenwerking tussen jagers en natuurbeschermers? - Gouden Kraai voor provincie Noord-Holland - Rabiësbestrijding ondergeschikt aan wensen jagers - Vissers verwoesten mosselbanken - Jacht: amateursport of professioneel bedrijf? - Wild en de wetten: Beschermingsbepalingen in Nederland - De achtergronden van de ganzennota - Van oud lood en nieuw ijzer - Help de Huiszwaluw - Kokmeeuw en Zilvermeeuw wéér onbeschermd verklaard.
- FICEDULA, Twentse VWG, jrg 20 no 1, maart 1991:
Herfsttrek over Enschede in 1990 - Jaarverslag weidevogels 1990 - Nestkastjesverslag 1990 - Bekentelling Twente e.o. 19 januari 1991.
- Idem, jrg 20 no 2, juni 1991:
Verslag 14e ringseizoen (1990) Ringstation Overdinkel - In boom broedend Waterhoen - Fenologie 1989.
- FITIS VWG Zuid-Kennemerland, jrg 27 no 2, 1991:
Overnachtende Grutto's in Spaarnwouderplas na het broedseizoen van 1990 - Jaarverslag 1990 - Huiszwaluwen in Zuid-Kennemerland: het proefproject van Vogelbescherming - Vliegbeelden van Visdief en Noordse Stern - Vinkenbaan "C.van Lennep" in 1990 - Eerste aankomstdata zomer- vogels 1990.
- DE GIERZWALUW, VWG Amsterdam, jrg 28 no 4, 1990:
Voortgang van de Avifauna Amsterdam e.o., sectie broedvogels - Inventarisatie noordkant Amsterdamse Bos, 1988 t/m 1990.

- DE GRASPIEPER, Samenw. VWG's N.H., jrg 11 no 1, maart 1991:
De IJsvogel in N.H. van 1984 t/m 1990 - Broedende Sijzen in het Gooi in 1988: voedsel, gedrag en inventarisatieperikelen - Vogelen vroeger en nu - Overzicht ornithologische artikelen in N.H. 1990, deel I.
- Idem Jubileumnummer.
Tien jaar watervogels tellen. Verslag van de internationale watervogeltellingen 1981-1990 in Noord-Holland.
- DE GRUTTER, Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, jrg 15 no 2, april 1991:
Verslag watervogeltellingen 1987/1988 - Een nieuwe toekomst voor onze veenweidegebieden?
- Idem, jrg 15 no 3, juni 1991:
Jaarverslag.
- KNIPSELKRANT, S.K.F., jrg 16 no 1, maart 1991 en jrg 16 no 2, mei 1991.
- DE KLEINE RATELAAR, jrg 13 no 2, april 1991:
Jubileumnummer.
- DE KRUISBEK, Vogelwacht Utrecht, jrg 34 no 2, april 1991:
De Zwarte Stern als broedvogel in de provincie Utrecht in 1990 - Vleermuisonderzoek in de provincie Utrecht - Nestkastcontrole 1990 terrein KNMI -Jaarverslag 1990.
- idem jrg 34 no 3, juni 1991:
Wintertellingen van vogels in dorpen - Huiszwaluw-tellingen in Zuidwest Utrecht - Pestvogels in Hoevelaken en Amersfoort in de winter 1990/1991 - Weidevogels Eemland 1989.
- MEERKOET, Natuur- en Milieufederatie Wierhaven, no 1, 1991:
Inventarisatieproblemen met Bruine Kiekendieven - Vleermuizen in de Wieringermeer - Voorjaarstrek van de Rode Wouw - Weidevogelbescherming 1990 - Het voorkomen van de Bunzing op Wieringen.
- Idem no 2, 1991:
Zwarte Sternonderzoek 1990 - Broedgevallen van stootvogels en uilen.
- MENS EN NATUUR, I.V.N., jrg 42 no 2, lente 1991:
Idem jrg 42 no 3, zomer 1991:
Jaarverslag 1990.
- MENS EN VOGEL, Kon.Belgisch Verbond voor de bescherming van Vogels, jrg 29 no 1, maart 1991:
Vogelbescherming: een greep uit het leven - De Spreeuw: sympathiek en nuttig - Valkerij in de Golf: Middeleeuws woestijnspeel.
- Idem jrg 29 no 2, juni 1991:
Afvalverbranding: spelen met vuur - Handel in exotische vogels: genoeg drama's. Aktie nu! - Vogelveren en olievervuiling - Zwitserland: geen paradijs meer voor vogels! - De tijd van de Koekoek - Antarctica voorlopig veilig?
- NATUURBEHOUD, Natuurmonumenten, jrg 22 no 2, mei 1991:
Roeren in het IJsselmeer - Jaarverslag 1990 - Buitenlandse zaken Natuurmonumenten.
- NATUUR EN MILIEU, St.Natuur en Milieu, jrg 15 no 4, april 1991.
- Idem jrg 15 no 5, mei 1991:
Natuur bestrijdt broeikas-effect - Stilte voor de Fitis - Jaarverslag 1990.
- Idem jrg 15 no 6, juni 1991:
Milieuvervuiling onder glas.
- Idem jrg 15 no 7/8, juli/augustus 1991:
Speuren naar vleermuizen - Broeihopen voor de Ringslang.

NATUUR NABIJ, IVN Eemland, jrg 19 no 2, mei 1991.

Idem jrg 19 no 3, juli 1991.

NOORDHOLLANDS LANDSCHAP, St.Het N.H.Landschap, jrg 18 no 2, mei 1991:

Kalkterreintje aangekocht (eindelijk...LR) - Nieuwe kansen voor de ring-slang - Hilverbeek, een 's-Gravelandse buitenplaats - Dijken in N.H., ook voor planten en dieren - Jaarverslag 1990.

Bijlage: een katern uit "Grasduien" met als onderwerp 'Het Noordhollands Landschap'.

SOVON NIEUWS, jrg 4 no 2, juni 1991:

Impressies broedseizoen 1991 - Patrijzen en agrarisch cultuurland.

DE STEENLOPER, VWG DEN HELDER, jrg 9 no 49, mei 1991:

Internationale watervogeltelling januari 1991 - Eerste waarnemingen seizoen 1990/1991 - Inventarisatie Huiszwaluw 1990.

DE TRINGIAAN, VWG SCHAGEN, jrg 14 no 3, mei 1991:

Een speciaal nummer, geheel gewijd aan het Zwanenwater.

Idem jrg 14 no 4, juni 1991.

VANELLUS, Bond van Friese Vogelbeschermingswachten, jrg 44 no 2, mr/apr 1991:

De kuikenoverleving en de perceelsvoorkeur van Grutto's in de Giekerker- en de Oenkerkerpolder in 1990 - Resultaten van het nachtelijk vogelonderzoek in de Sep-proefwindcentrale bij Oosterbierum (Fr).

idem jrg 44 no 3, mei/juni 1991:

Terschelling, weidevogels en vogelwachters - De eendenkooi op Schiermonnikoog.

VELD EN VITRINE, no 111, april 1991:

Kleine Goudplevier.

Idem no 112, juni 1991:

Jaarverslag 1990.

HET VOGELJAAR. St.Het Vogeljaar, jrg 39 no 2, april 1991:

Oecologische nestelgegevens van de Huiszwaluw - Inventarisatie van de Huiszwaluw in 1989 en 1990 in Nederland.

Idem, jrg 39 no 3, juni 1991:

De rol van milieugevaarlijke stoffen in veranderingen in de vogelstand in Nederland - Albinisme en Kieviten (vervolg 2) - De betekenis van avifaunistisch onderzoek en zijn grenzen - Vijfentwintig jaar stootvogels in het Noordelijk Deltagebied - Hoeveel Grauwe Ganzen broeden er in Nederland? - Dispersie van onvolwassen Knobbelswanen met halsbanden - Nestkastcommotie.

VOGELNIEUWS, Vogelbescherming/Sovon, jrg 4 no 2, juni 1991:

Ekstervangst verboden - Vogels en glasschermen.

VOGELS, Vogelbescherming, jrg 11 no 63, mei-juni 1991:

De verloedering van onze wetlands - Bescherming van de Lepelaar werpt resultaat af - Grutto's pleisteren in Frankrijk - De Appelvink - Nestkasten ophangen of niet?

Idem krg 11 no 64, juli/augustus 1991:

Mezen lijden kalkgebrek - Grauwe Vliegenvanger, een geruisloze binnenkomer - Visdiefjes zoeken het hogerop - Rij rustig als U van voges houdt - Vogelherkenning in het vrije veld: rui - In de Duursche Waard kan de IJssel zijn gang gaan - De Europese Kanarie.

ONZE WAARD, Natuur- en Vogelwacht Alblasserwaard, jrg 22 no 2, mei 1991:
 Simultaantrektelling 13 oktober 1990.

DE WIJDE BLIK, Stichting Milieutijdschrift Gooi, Vechtstreek e.o.,
 jrg 7 no 90/4, mei 1991:
 De Laarder Eng - Vogels voeren - Weesp over de Vecht.

ZICHT OP STICHT, Stichtse Milieufederatie, jrg 8 no 2, 1991:
 Weidevogelonderzoek in het relatienotagebied Westbroek in 1990 -
 Jaarverslag 1990.

Idem jrg 8 no 3, 1991.

VELDWAARNEMINGEN

Samengesteld door Willem-Jan Koeffnagel

NAAM_NL	AANTAL	DATUM	GEBIED	WAARNEMER
Dodaars	1	1991-01-09	Laarder Wasmeer, Laren	N.J.Dwars
Georde Fuut	3	1991-07-02	Hilversums Wasmeer	D.A.Jonkers
Georde Fuut	4	1991-07-05	Anna's Hoeve, Hilversum	F.H.v.d.Weijer e.a.
Roerdoop	1	1991-01-06	Laarder Wasmeer, Laren	N.J.Dwars
Roerdoop	1	1991-09-10	Kromme Rade, Kortenhoef	Y.Rosaan
Purperreiger	2	1991-08-19	Dammerkade, Ankeveen	Joh.J.Frieswijk
Onjevaar	2	1991-04-04	Rand behoude kmn Huizen	D.Repko
Bergeend	14	1991-06-14	Voorlanden Stichtse Brug, Eemmeer	A.Wiersema
Bergeend	11	1991-06-14	Rahnes Eemmeer	A.Wiersema
Bergeend	8	1991-06-22	Eemmeer bij Oud Valkeveen	D.A.Jonkers e.a.
Krakeend	68	1991-06-22	Eemmeer bij Oud Valkeveen	D.A.Jonkers e.a.
Brilduiker	3	1991-05-18	Oud Valkeveen	N.J.Dwars e.a.
Nonnetje	3	1991-02-21	Muidertrekvaart, Muiden	R.Hofmeester
Wespendief	1	1991-04-25	Bussumerheide, Bussum	N.J.Dwars
Wespendief	1	1991-06-21	Monnikenberg, Hilversum	D.A.Jonkers
Wespendief	1	1991-07-02	Naardermeent, Naarden	D.A.Jonkers
Wespendief	1	1991-07-11	Juliana-Ornd, Laren	F.H.v.d.Weijer
Rode Wouw	3	1991-05-30	Sterrenbos, Gooilust	B.Krielaart
Rode Wouw	2	1991-07-30	Hilversum Noord	H.S.v.d.Weijer
Bruine Kiekendief	1	1991-06-22	Eempolder bij Eemmond	D.A.Jonkers
Bruine Kiekendief	1	1991-06-24	Vierde Kwadrant, Huizen	R.v.d.Prink e.a.
Havik	1	1991-08-20	Bos ten onsten van Tafelbergheide	E.Fratersmid
Sperwer	2	1991-04-04	Einde Gooi, Hilversum	N.J.Dwars
Sperwer	1	1991-06-23	Ostermeent, Blaricum	D.A.Jonkers e.a.
Ruijzerd	2	1991-01-04	Gooilust, 's-Graveland	R.Dwars e.a.
Buizerd	1	1991-06-22	Gooyergracht, Laren	D.A.Jonkers
Buizerd	1	1991-06-23	Oostermeent, Blaricum	D.A.Jonkers e.a.
Buizerd	1	1991-07-01	Bussumerweg, Bussum	M.de Graaf
Visarend	1	1991-04-25	Laarder Wasmeer	R.Hofmeester
Visarend	1	1991-08-19	Dammerkade, Ankeveen	Joh.J.Frieswijk
Rooivalk	1	1991-07-21	Brediusweg 79, Bussum	W.Weitjens
Boomvalk	4	1991-08-01	Hondenbosje, Blaricum	E.Fratersmid
Rooivalk	2	1991-09-02	Westerheide, Hilversum	Y.Rosaan e.a.

Patrijs	4	1991-01-29	Zuiderheide, Hilversum	B.L.v.d.Weijer
Patrijs	1	1991-05-20	Westerheide, Hilversum	R.l.v.d.Weijer
Patrijs	2	1991-05-23	Zuiderheide, Hilversum	F.H.v.d.Weijer
Wateraal	1	1991-01-09	Laarder Wasmeer, Laren	N.J.Dwars
Porseleinhoen	1	1991-05-19	Gooimeerkust bij Wolfskamer, Huizen	F.H.v.d.Weijer e.a.
Waterhoen	18	1991-01-04	Oude Haven, Hilversum	R.Dwars e.a.
Schniekster	4	1991-07-01	Gonis Lyceum, Bussum	N.A.Purgdorffer
Kleine Plevier	1	1991-06-22	Strand Oud Valkeveen	D.A.Jonkers e.a.
Bontbekplevier	1	1991-06-11	Vierde Kwadrant, Huizen	B.v.d.Brink
Strandplevier	2	1991-06-24	Vierde Kwadrant, Oostermeent	B.v.d.Brink e.a.
Houtsnip	1	1991-01-09	Laarder Wasmeer, Laren	N.J.Dwars
Regenwulp	4	1991-05-05	Vuntus	A.Verneule
Regenwulp	42	1991-05-05	Zuiderheide en Laarder Wasmeer	A.Verneule
Regenwulp	48	1991-05-06	Prinsenstraat, Hilversum	R.Dwars e.a.
Regenwulp	12	1991-05-08	Mariahoeve, Muiden	R.Hofmeester
Zwarte Ruiters	1	1991-06-22	Strand Oud Valkeveen	D.A.Jonkers e.a.
Groenpoutrouter	1	1991-07-02	Gooimeer, Naarden	D.A.Jonkers
Witgatje	1	1991-04-25	Laarder Wasmeer	R.Hofmeester
Witgatje	1	1991-06-22	Eemtpolder bij zomerdijk noord	D.A.Jonkers
Neverloper	5	1991-05-18	Oud Valkeveen	N.J.Dwars e.a.
Neverloper	5	1991-05-18	Oud Valkeveen	N.J.Dwars e.a.
Neverloper	1	1991-08-27	De Drost, Huizen	D.A.Jonkers e.a.
Zwarte Stern	67	1991-06-22	Gooimeer, Huizen	D.A.Jonkers e.a.
Holenduif	28	1991-02-05	Roekestein, 's-Graveland	N.J.Dwars
Tortelduif	1	1991-05-28	Googhpad, Ankeveen	F.H.v.d.Weijer
Koekneek	2	1991-06-24	Vierde Kwadrant, Huizen	B.v.d.Brink e.a.
Bosuil	2	1991-06-08	Oud Naarden, Naarden	D.A.Jonkers e.a.
Bosuil	2	1991-06-08	Oud Valkeveen, Naarden	D.A.Jonkers e.a.
Bosuil	1	1991-06-22	Gooimeer, Huizen	D.A.Jonkers e.a.
Ransuil	5	1991-05-26	Gooilust	A.C.v.Klaveren e.a.
Ransuil	3	1991-05-27	Gooilust	A.C.v.Klaveren e.a.
Ransuil	3	1991-06-25	Juliana-Oord, Laren	F.H.v.d.Weijer
Gierzwaluw	4	1991-04-25	Prinsenstraat, Hilversum	R.Dwars e.a.
IJsvogel	1	1991-01-04	Oude Haven, Hilversum	R.Dwars e.a.
IJsvogel	1	1991-04-01	Gooilust, 's-Graveland	B.Dwars e.a.
IJsvogel	1	1991-07-29	Schaen en Burgh, 's-Graveland	Joh.J.Frieswijk
Groene Specht	2	1991-08-05	Blaricum	E.Fratersmid
Zwarte Specht	1	1991-07-09	Tafelberg, Blaricum	A.Fratersmid
Kleine Bonte Specht	1	1991-04-04	Einde Gooi, Hilversum	N.J.Dwars
Kleine Bonte Specht	1	1991-07-01	Drakenburg, Baarn	D.A.Jonkers e.a.
Boemieeuwerik	1	1991-04-05	Laarder Wasmeer	R.Hofmeester
Boemieeuwerik	2	1991-04-23	Zuiderheide/Laarder Wasmeer	R.Hofmeester
Veldleeuwerik	38	1991-01-18	Akker Corvershos, 's-Graveland	N.J.Dwars
Boerenzwaluw	2	1991-04-04	Egelshnek	N.J.Dwars
Huiszwaluw	10	1991-07-09	Brug over Karnemelksloot bij Naardermeer	W.Weitjens
Gelb kwikstaart	6	1991-06-24	Vierde Kwadrant	B.v.d.Brink e.a.
Mitte kwikstaart	2	1991-01-07	Prinsenstraat, Hilversum	B.Dwars e.a.
Zwarte Roodstaart	1	1991-04-14	Nieuwe Haven, Hilversum	B.Dwars e.a.
Zwarte Roodstaart	1	1991-05-19	Laanstraat, Hilversum	B.Dwars e.a.
Zwarte Roodstaart	1	1991-05-19	Oostdijk bij Oostermeent, Naarden	F.H.v.d.Weijer e.a.
Gekraagde Roodstaart	1	1991-04-25	Laarder Wasmeer	R.Hofmeester
Gekraagde Roodstaart	2	1991-05-19	Kreugerlaan, Nieuwe Keverdijkse Poeder	F.H.v.d.Weijer
Tapuit	1	1991-05-19	Oostdijk bij de Oostermeent, Naarden	F.H.v.d.Weijer e.a.
Tapuit	2	1991-05-23	Zuiderheide, Hilversum	F.H.v.d.Weijer
Tapuit	1	1991-09-04	Westerheide, Hilversum	Y.Bosman e.a.
Beflijster	3	1991-04-12	Valkeveen	N.J.Dwars e.a.
Beflijster	1	1991-04-25	Bussummerheide, Bussum	N.J.Dwars
Beflijster	3	1991-04-25	Laarder Wasmeer	R.Hofmeester
Kramsvogel	63	1991-01-23	Prinsenstraat, Hilversum	B.Dwars e.a.
Koperwiek	13	1991-01-22	Prinsenstraat, Hilversum	B.Dwars e.a.

Grote Lijster	4	1991-02-05	Boekestein, 's-Graveland	N.J.Dwars
Kleine Karekiet	1	1991-06-15	Godejindeschonl, Tenierslaan, Naarden	M.de Graaf
Grote Karekiet	1	1991-05-19	Blijkpolder, Nederhorst den Berg	F.H.v.d.Weijer
Grote Karekiet	1	1991-05-28	Dammerkade, Ankeveen	F.H.v.d.Weijer
Spotvogel	1	1991-05-19	Kloopweg, Aetsveldsche Polder	F.H.v.d.Weijer
Spotvogel	1	1991-05-19	Kreugerlaan, Nieuwe Keverdijkse Polder	F.H.v.d.Weijer
Braamsluiper	1	1991-05-08	Oude Haven, Hilversum	B.Dwars e.a.
Grasmus	2	1991-05-19	Goniemeerkust bij NTKC kampeerterein	F.H.v.d.Weijer e.a.
Grasmus	1	1991-05-22	Gooiersgracht, Laren	B.Dwars e.a.
Grasmus	1	1991-06-24	Vierde Kwadrant	B.v.d.Brink e.a.
Fluiter	1	1991-06-08	Einde Gooi, Hilversum	D.A.Jonkers
Tjiftjaf	2	1991-03-17	Laapers vijver, Hilversum	B.Dwars e.a.
Goudhaantje	6	1991-01-18	Gooilust, 's-Graveland	N.J.Dwars
Grauwe Vliegenvanger	1	1991-07-29	Fort Uitermeer	M.Weitjens
Ronte Vliegenvanger	1	1991-04-28	Groeneveld	N.J.Dwars
Boonklever	2	1991-04-04	Huidencopersweg, Hilversum	N.J.Dwars
Wielewaal	1	1991-06-25	Landgoed Larenberg, Laren	F.H.v.d.Weijer
Huisnus	23	1991-01-04	Emmaweg, 's-Graveland	B.Dwars e.a.
Ringnus	22	1991-01-06	Laarder Wasmeer, Laren	N.J.Dwars
Europese Kanarie	6	1991-07-11	Stchts End & Hollands End, Ankeveen	Via J.Harder
Putter	18	1991-01-11	Zon-en Maanstraat, Hilversum	N.J.Dwars
Putter	52	1991-04-04	Einde Gooi, Hilversum	N.J.Dwars
Kruisbek	4	1991-01-22	Prinsenstraat, Hilversum	B.Dwars e.a.
Kruishek	2	1991-06-29	Groeneveld, Baarn	D.A.Jonkers
Kruisbek	1	1991-07-02	Zanddijk, Naarden	D.A.Jonkers
Goudvink	1	1991-01-10	Oude Haven, Hilversum	N.J.Dwars
Goudvink	2	1991-02-16	Anna's Hoeve, Hilversum	N.J.Dwars
Goudvink	1	1991-04-24	Blaricum	C.Rosier
Goudvink	2	1991-06-24	Bikbergerbos	B.v.d.Brink
Appelvink	2	1991-04-15	Prinsenstraat, Hilversum	B.Dwars e.a.

LIJST VAN ADRESSEN DIE U NODIG KUNT HEBBEN

Postadres VWG : VWG Het Gooi, Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

Het dagelijks bestuur

Voorzitter : R.A.Kole, Torenavalk 22, 3752 SK Bunschoten, tel.03499-82303
Sekretaris : W.J.A.Hoeffnagel, Krekelmeent 72, 1218 ED Hilversum, tel.02159-19356
Penningmeester: L.Mudde, Slauerhoffstraat 6, 1382 RR Weesp " 02940-11683

Kontaktpersonen-coördinatoren subgroepen

Avifauna : W.J.A.Hoeffnagel, Krekelmeent 72, 1218 ED Hilversum, 02159-19356
Eempolders : R.A.Kole, Torenavalk 22, 3752 SK Bunschoten " 03499-82303
Nestkasten : D.A.Jonkers, Juffersland 16, 3956 TT Leersum 03434-51109
Propaganda : R.v.d.Akker, Gooiersgracht 15, 1251 VA Laren 02153-83071
Vogelcursus : A.v.Klaveren-v.Oord, Berkenhof 3, 1241 VP Kortenhoef, 035-61426
Excursies : J.J.M.van Velsen, Dotterbloemlaan 39, 3742 ED Baarn 02154-18804
Korhaan : W.Duurland, M.Simonszhof 84, 1216 LM Hilversum 035-217222
Contr.Vogelwet
(A.I.D.): R.G.Moolenbeek, A.Voetlaan 14, 1244 PJ Ankeveen 035-62641
Vogelasiel : W.van Ingen-den Oude, J.v.Schimmelstr. 6, 1411 VS Naarden, 02159-45658
Consulent Vogelbescherming en vrije
Vogelreservaten:R.Kloosterman, Huizerweg 21j, 1401 GG Bussum, tel.02159-10562
Natuurbeschermings-
consulenten : S.N.Dwarshuis, Willibrorduslaan 88, 1216 PC H'sum 035-216846
R.Kloosterman, Huizerweg 21j, 1401 GG Bussum, tel.02159-10562

Inzenden waarnemingskaartjes

W.J.A.Hoeffnagel, Krekelmeent 72, 1218 ED Hilversum

Afhalen waarnemingskaartjes

Ankeveen : R.G.Moolenbeek, A.Voetlaan 14, 1244 PJ Ankeveen 035-62641
Bussum/Naarden: L.Reddingius, Gr.W.den Oudelaan 22, 1412 AV Naarden 02159-42508
Hilversum : W.J.A.Hoeffnagel, Krekelmeent 72, 1218 ED Hilversum 02159-19356
P.v.d.Poel, Siriusstraat 25, 1223 AL Hilversum, 035-831592
Baarn : J.J.M.v.Velsen, Dotterbloemlaan 39, 3742 ED Baarn, 02154-18804

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep, is de vereniging op geen enkele wijze verantwoordelijk te stellen.

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester dienen declaraties voor gemaakte onkosten vóór 1 december bij de coördinator van de betreffende subgroep te worden ingediend.

Contributie: Voor leden f 20,--, huisgenoot-leden f 7,50 per jaar, bij voorkeur te betalen met de van ons ontvangen accept-girokaart met lidnummer, aan het begin van het kalenderjaar.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

" De Korhaan "
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Postbus 1028 , 1200 BA Hilversum

port betaald
Hilversum

XH 3016104 G
LECLERCQ J W

VT HOFFSTR 28
1223EE HILVERSUM